

Column Marleen van Uchelen-Schipper

DE KRACHT VAN EEN GOVERNANCECODE

Commissarissen zijn vaak in meerdere sectoren actief. Daarbij moeten zij rekening houden met verschillende soorten codes. Naast de Corporate Governance Code voor beursvennootschappen zijn er nogal wat sectorale governancecodes. Bijvoorbeeld voor de zorg, de woningcorporatiesector, het onderwijs (met meerdere codes), de culturele sector en de pensioensector. Maar ook de kinderopvang kent een eigen code en er bestaat een code voor coöperaties (de NCR-Code). Filantropische fondsen hebben de FIN Code Goed Bestuur.

Codes zijn een vorm van zelfregulering, maar de juridische werking verschilt onderling behoorlijk. De Corporate Governance Code heeft een wettelijke basis. In het bestuursverslag van een beursvennootschap moet de naleving van de principes en best practice-bepalingen uit de code besproken worden. Sectorcodes werken anders. Zo is de basis van bijvoorbeeld de Governance Code Zorg, de Governancecode Woningcorporaties, de NCR-Code en de FIN-Code een lidmaatschapsverhouding. Instellingen zijn lid van een brancheorganisatie en het naleven van de code is daarbij verplicht. Bij niet-naleving kan het lidmaatschap in sommige gevallen worden opgezegd. Vaak kunnen de leden of belanghebbenden ook een toetsingsverzoek indienen. Private en publieke subsidieverstrekkers van culturele instellingen eisen doorgaans dat de Governance Code Cultuur wordt nageleefd. Voor sommige sectoren bepalen sectorregels bovendien dat in de jaarverantwoording wordt vermeld of en hoe de governancecode is nageleefd.

Sommigen betogen dat het tijd is voor een

sectoroverstijgende code met algemene principes en breed toepasbare best practice-bepalingen. Zo'n code dient het gemak van commissarissen die in meerdere sectoren actief zijn en kan ook meer bekendheid en draagvlak opleveren. In een bijlage kunnen dan sectorgerelateerde uitwerkingen komen, zoals een duiding van wat langetermijnwaardecreeatie of belangenverstrengeling inhoudt. Anderen waarschuwen voor al te abstracte bepalingen en compromisteksten in een sectoroverstijgende code. Ook kan zo'n algemene code tot afstand van de sector leiden.

Hoewel een algemene code praktisch kan zijn, meen ik dat voorzichtigheid geboden is. In de semipublieke en culturele sector zijn voornamelijk stichtingen actief. Vanwege het ontbreken van aandeelhouders of leden die toezicht houden, wegen bepalingen over de samenstelling van de RvC of RvT, herbenoeming, onafhankelijkheid en zelfevaluatie van interne toezichthouders zwaar. Bij coöperaties dienen commissarissen de belangen van de leden juist centraal te stellen. En zouden opstellers van sectorale governancecodes niet nu al kijken hoe andere codes te werk gaan? Bij een discussie over een update zullen recente lessons learned uit de sector worden meegenomen. Brancheorganisaties binden in veel sectoren hun leden aan hun code. Leden moeten daarover ook inspraak kunnen hebben, zodat de code gedragen en gevoeld wordt.

Marleen van Uchelen-Schipper is universitair hoofddocent aan de Universiteit van Amsterdam en adviseur bij Houthoff. Deze column is geschreven op persoonlijke titel.

